

stemmelse, og det forekommer mig, at disse Klager heller ikke ere ugrundede; men man har fundet det saa nødvendigt at arbejde paa Hovseriets Afsløsning paa en extraordinair Maade udenfor den contractmæssige Vej, at man har indrømmet Parterne gjensidig Rettighed til at paatvinge hinanden Forandring i de gjensidige Forpligtelser.

Thalbiger: Jeg skal ikke undlade at paafisjonne den Imødekommen, som er fæet fra flere ærede Ridsdagsmænds Side i et Spørgsmaal, som har interesseret mig lang Tid, men det gjør mig ondt, at jeg kan ikke samstemme med dem paa Grund af en Ting, som er udtalt i Indstillingen, nemlig at disse Sager blive henvisne til Domstolene. Det forekommer mig, at vore Landboforhold ere paa Veie til at blive ordnede paa en, man kunde sige det, venkfabelig Maade, saaledes at de større og mindre Landeieendomsbesiddere række hinanden gjensidigt Haanden, for at faae dem jævne paa den lemfældigste og retfærdigste Maade til Alles Tilfredshed. Her foreligger vistnok et Spørgsmaal, som ikke hører til de meget vigtige Landbo-spørgsmaal, men alligevel tør jeg sammenligne det med Hartkornsfagen, forsaavidt der er Punkter deri, som kunne give Anledning til Agitation, som mange Medlemmer have udtalt sig for burde forhindres saameget som muligt, og det er ganske vist, at denne Lovbestemmelse har Spiren dertil i sig paa samme Maade som Hartkornsfagen. Naar man nu her vedtager, hvad Majoriteten har indstillet, forekommer det mig, som om man vil have Lovstedet og saaledes lade den større Landeieendomsbesidder tilbyde den mindre Forlig og velvilligt række ham Haanden, men i samme Dieblit, han gjør det, sige: det er ikke sagt, vi blive forligte, vi skulle nu have langvarige Trætter ved Domstolene. Men, jeg maa spørge, om det ikke kan give Anledning til, at den nye Bestemmelse kan blive værre, end om man slet ikke vedtog det? I næsten alle Fæstebreve, jeg har seet og havt Leilighed til at kjende, er Loven citeret; der staaer gjerne i Fæstebrevene: „i Medhold af Lovens 3—19—7“ forbydes Fæsteren det og det; i flere Fæstebreve er der tilføjet „i Medhold af 3—19—7 og Forordningen af 1822 samt

Forordningen af 1838“, og i enkelte er Lovstedet ikke angivet, men blot Forordningerne. Jeg mener, at alle disse Bestemmelser ville give Anledning til Tvivl og ville foranledige, at næsten alle disse Sager maae komme for Domstolene, og saa anseer jeg det for at være det Samme, som om Loven ikke var givet, naar ikke Bestemmelsen i Fæstebrevene bliver hævet med det Samme. Foruden at Vedtagelsen af dette Forslag, som Minoriteten her har fremsat, og som for har været foreslaaet af mig og Flere her i Thinget, vil hæve al mulig Agitation i denne Retning, vil der ogsaa her ved fremkaldes et andet Gode, og det er dette, at i denne hele Lov, hvoraf den her omtalte Bestemmelse er et Led, nemlig Loven om Jords Afstaaelse til Fattighuse, ville alle de øvrige Paragrapher blive saagodt som uundværlige, fordi jeg troer, at Roden til, at disse Paragrapher have maattet blive vedtagne, har ligget i Bestemmelsen i 3—19—7. Den ærede 3die Landstingsmand for 9de Kreds (M. P. Bruun) har udtalt sig i samme Retning under Sagens tidligere Behandling. Han har været Medlem af Landbocommissionen og har vist, foruden hvad han i sin praktiske Livsstilling har erfaret, ogsaa nøie sat sig ind i disse Sager. Han har nu erklæret, at han hellere ønskede denne ene Paragraph end alle de andre, og jeg er aldeles enig med ham. Naar denne Paragraph staaer der, da troer jeg, at de andre alle ville blive mere og mere uundværlige; thi det er vist, at, naar Flytningsfriheden bliver udvidet mere, saa at den arbejdende Klasse kan fordele sig efter eget Godtbefindende trindt om i Landet, hvor der er Brug for dens Arbejde, vil den søle sig tilfreds, og saa behøver man ikke at skaffe den Huusly. Jeg skal ikke ytre mig videre om Sagen, da den har været saa fuldstændigt drøftet paa dens tidligere Stadier; men jeg maa blot erklære, at det gjør mig ondt, at jeg ikke kan gaae ind paa det Forslag, som er stillet af Majoriteten, men maa holde paa Minoritetens Indstilling, og jeg vil ønske, at det ærede Thing maatte komme til det samme Resultat, da Sagen jo dog ikke er saa vigtig som det synes, og som det fra flere Sider antages.